ISSN 2539-5882

นิตยสารพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์ ผ่านกระบวนการเรียนรู้สาธารณะ

THE KNOWLEDGE

เดอะ โนวเลจ
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ตุลาคม-พฤศจิกายน 2559

BY OKMD

CONTENTS

3 **WORD POWER**
KNOWLEDGE ECONOMY
ความรู้สู่โอกาส

6 **ONE OF A KIND**
เศรษฐกิจความรู้
ทางออกประเทศไทย?

8 **DECODE**
KNOWLEDGE MANAGEMENT

10 **DIGITONOMY**
CAPITAL RETHINK

12 **THE KNOWLEDGE**
NATIONAL KNOWLEDGE PARK

13 **NEXTPERT**
DELICACY KNOWLEDGE

14 **NEXT**
การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์
จากฐานความรู้

18 **ความรู้กินได้**
ทำไมต้องความรู้กินได้

19 **INSIDE**
HUMAN CAPITAL INFRASTRUCTURE

20 **SPECIAL FEATURE**
BBL มิติใหม่แห่งการเรียนรู้สร้างสรรค์

22 **TREND TALK**
โลกแห่งการเรียนรู้ไร้พรมแดน

24 **5 IVE**
5 สิ่งเติมพลังสมอง

26 **WHAT'S GOING ON**
กิจกรรมน่าสนใจ

ABOUT US

okmd

OFFICE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT AND DEVELOPMENT

ข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
www.okmd.or.th

ที่ปรึกษา
ดร.อธิปัตย์ บำรุง
ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

บรรณาธิการบริหาร
ดร.ปรียา ผาติชล
รองผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

หัวหน้ากองบรรณาธิการ
ดร.อภิชาติ ประเสริฐ
ผู้อำนวยการสำนักโครงการและจัดการความรู้

ฝ่ายศิลปกรรมและภาพถ่าย
บริษัท บอสฟอรัส จำกัด
9/2 หมู่บ้านเสรี ซอยลาดพร้าว 44 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 0 2736 8646 โทรสาร 0 2731 4195
อีเมล mybosphorus@yahoo.com

จัดทำโดย
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 18-19
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2105 6500 โทรสาร 0 2105 6566
อีเมล theknowledge@okmd.or.th

อนุญาตให้ใช้ได้ตามสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-อนุญาตแบบเดียวกัน 3.0 ประเทศไทย

จัดทำขึ้นภายใต้โครงการเผยแพร่กิจกรรมองค์ความรู้ โดยสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการนำองค์ความรู้มาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนรู้ ต่อยอดธุรกิจ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจประเทศ

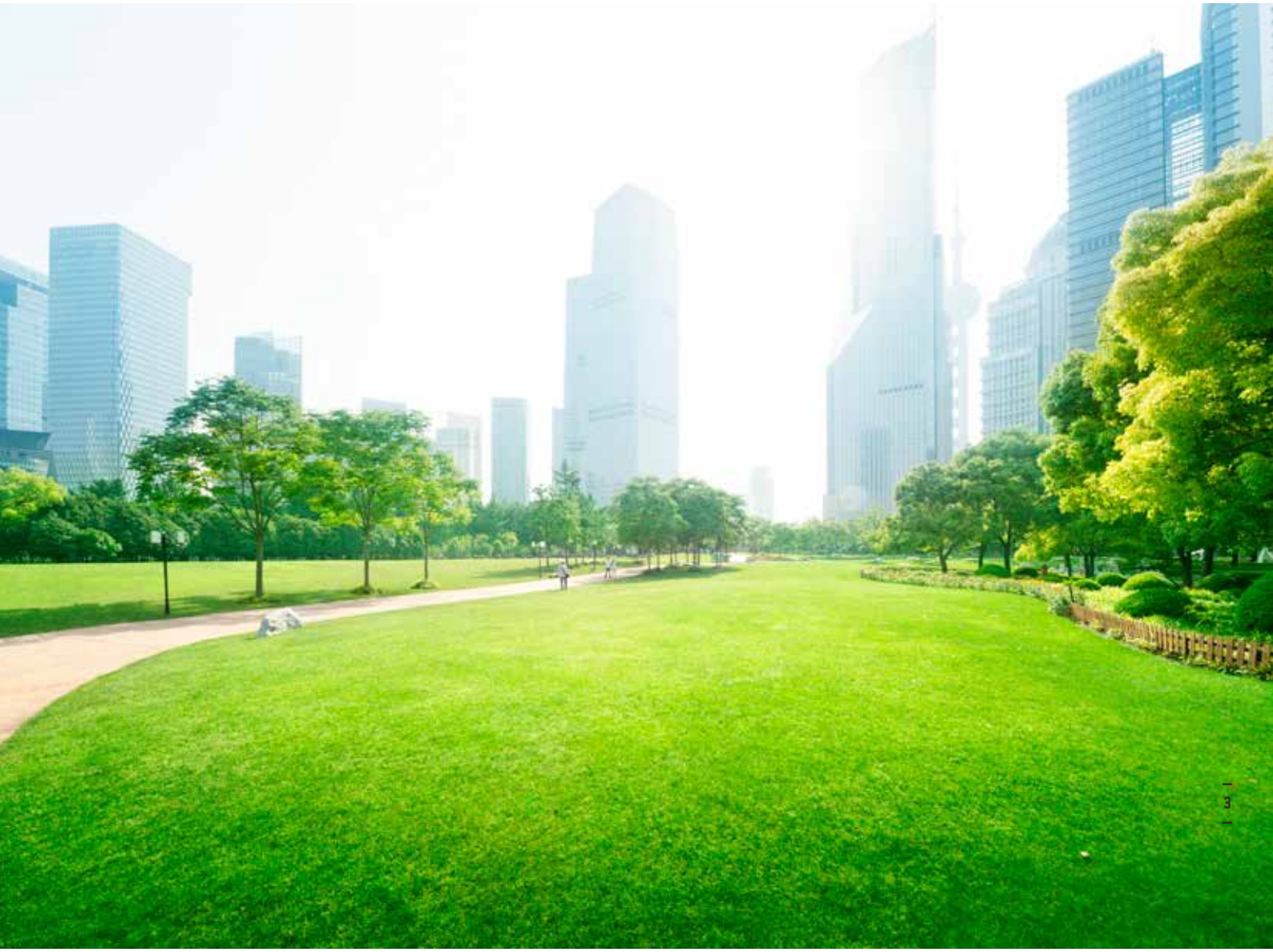

KNOWLEDGE ECONOMY

ความรู้สู่โอกาส

Knowledge Economy เป็นคำที่หลายคนคงเคยได้ยินมาตั้งแต่
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 กำหนด
หนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศไว้ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ
คนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
ซึ่งมุ่งเน้นสู่การพัฒนาสังคมไทยไปสู่เศรษฐกิจความรู้
ความรู้จะนำไปสู่โอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างไร ร่วมหาคำตอบได้ที่นี่

แม้ว่าจะมีการกล่าวถึง Knowledge Economy มานานแล้ว แต่ยังไม่มีการอธิบายให้เห็นภาพที่ชัดเจนของคำนี้มากนัก คำว่า Knowledge Economy มีการแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย อาทิ เศรษฐกิจฐานความรู้ เศรษฐกิจแห่งองค์ความรู้ และเศรษฐกิจแห่งการเรียนรู้ The Knowledge by OKMD ฉบับนี้ขอใช้คำแปลว่า เศรษฐกิจความรู้ ที่อธิบายถึงการนำความรู้มาใช้ในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อไปในอนาคต

ในสมัยหนึ่งเราคุ้นเคยกับคำว่า โลกาภิวัตน์ หรือแนวโน้มของเศรษฐกิจที่เชื่อมต่อกันอย่างไร้พรมแดน และต่อมาเราได้ยินคำว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์บ่อยขึ้น จนในปัจจุบันเรากำลังเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ มีปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ **"องค์ความรู้"** ยุคโลกาภิวัตน์ที่ความรู้ไร้พรมแดนที่เราสามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังที่ Peter Drucker ได้กล่าวไว้ว่า ในยุคนี้จะไม่มีความรู้เฉพาะท้องถิ่นอีกต่อไป ขณะเดียวกันความรู้ก็ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการในตลาดโลก นั่นคือ เรากำลังเข้าสู่แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการใช้ความรู้หรือมันสมองของคนเป็นปัจจัยขับเคลื่อน ซึ่งทำให้เราต้องทำความเข้าใจกับเศรษฐกิจความรู้ ที่กำลังมีบทบาทสำคัญในฐานะเศรษฐกิจยุคใหม่

นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ โดยมีความรู้เป็นกลไกสำคัญ

ผลิตภัณฑ์น้ำมะพร้าวพร้อมดื่ม แบรนด์ "Coco Easy" รางวัลการออกแบบเชิงนวัตกรรม ประจำปี 2557 จากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

เส้นทางจากเศรษฐกิจยุคเก่าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่

หากพิจารณาเส้นทางการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละยุคจะพบว่า มีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกันออกไปตามยุคสมัย ในเชิงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปัจจัยการผลิตดั้งเดิมที่ก่อให้เกิดผลิตภาพการผลิตของสินค้าและบริการ ประกอบด้วยที่ดิน ทุน และแรงงาน ในช่วงแรกจะต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตที่จับต้องได้ หรือที่เรียกว่าเป็นทุนธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พืชผล ป่าไม้ แร่ เป็นต้น เราจะเห็นได้จากสถิติการส่งออกสินค้าในอดีตส่วนใหญ่น่าจะเป็นสินค้าที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติ หรือสินค้าเกษตรที่ใช้ทรัพยากรที่ดินและแรงงานเป็นสำคัญ ต่อมาก็เปลี่ยนมาใช้ทรัพยากรที่ใช้ทุนทางกายภาพ เช่น เครื่องจักรที่ยังไม่ซับซ้อนมากและแรงงานเป็นปัจจัยการผลิต ซึ่งสินค้าส่งออกสำคัญยุคนั้น เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม ที่เรียกว่าเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเบา หรืออุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ยุคนี้ถือเป็นเศรษฐกิจยุคเก่า ที่ปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาจากปัจจัยทางกายภาพ

เมื่อระบบเศรษฐกิจมีความยุ่งยากและซับซ้อนขึ้น จำนวนคู่ค้าและคู่แข่งมากขึ้น การผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบเดิมๆ จึงต้องมีการปรับตัวสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ ที่ใช้ทุนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ คือทุนมนุษย์ อันได้แก่ทุนทางปัญญา และทุนทาง

หุ่นยนต์ดินสอ หุ่นยนต์ตัวแรกของไทยที่ใช้เพื่อการพาณิชย์ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

เศรษฐกิจ+ความรู้ = การใช้ความรู้สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ

วัฒนธรรม โดยทั้งหมดต้องอาศัยการขับเคลื่อนด้วยการวิจัยและพัฒนาการใช้นวัตกรรม และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนทั้งสิ้น

จากที่กล่าวข้างต้นว่าเรากำลังอยู่ในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องอาศัยความรู้เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน หรือที่เรียกว่าเศรษฐกิจความรู้ ซึ่งประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ เศรษฐกิจ กับ ความรู้ เมื่อพูดถึงคำว่าเศรษฐกิจ จะนึกถึงสิ่งที่ก่อให้เกิดรายได้ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากิน หรือปากท้องของคน ขณะที่เมื่อพูดถึงความรู้ จะนึกถึงสมองหรือสติปัญญา ที่เกิดจากการเรียนรู้ คำว่าเศรษฐกิจนั้นสามารถวัดค่าได้เช่นการวัดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงมูลค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นในประเทศว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นมากน้อยเท่าไร อย่างไรในแต่ละปี แต่การวัดองค์ความรู้เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก หากไม่นับการเรียนรู้ที่วัดจากผลการสอบในระบบการศึกษาที่เป็นทางการแล้ว การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ การใช้ชีวิต และสมองที่ติดตัวมา รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคนอาจจะวัดเป็นรูปธรรมได้ยาก โดยเราเรียกองค์ความรู้ที่เกิดจากปัญญาว่า **"ทรัพย์สินทางปัญญา"** และเมื่อนำทรัพย์สินทางปัญญาไปสร้างสรรค์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการของประเทศ ซึ่งเป็นการนำความรู้ไปก่อให้เกิดรายได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดเป็น **"เศรษฐกิจความรู้"** ที่มีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นกลไกสำคัญ

เศรษฐกิจความรู้ ทางออกประเทศไทย?

ภายใต้บริบทใหม่ที่เศรษฐกิจไทยเติบโตเฉลี่ยเพียง 3% ต่อปี คำถามคือในเมื่อวันนี้จำนวนประชากรไม่เติบโต จากการคาดการณ์ของ UN ในอีกไม่ถึง 100 ปี ข้างหน้า จำนวนประชากรไทยจะเริ่มลดลง จนเหลือแค่ 42 ล้านคนในปี พ.ศ. 2643 ประเทศไทยจะก้าวเดินไปข้างหน้าได้อย่างไรกัน?

หากวินิจฉัยสาเหตุที่ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจที่ลดลงส่วนหนึ่งเป็นเพราะประเทศไทยพึ่งพาต่างประเทศในระดับสูงมาก โดยสัดส่วนการส่งออกของไทยมากกว่า 50% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าชะลอตัว การส่งออกของไทยไปยังประเทศคู่ค้าก็ลดลงด้วย และส่งผลต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ดังนั้นการที่ประเทศไทยจะยั่งยืนอยู่ได้ในตลาดโลกก็ต้องหันมาทบทวนจุดอ่อนที่มีอยู่ และจุดอ่อนที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทยคือ ประสิทธิภาพแรงงานที่กระทบขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยตรง การที่แรงงานมีประสิทธิภาพต่ำส่งผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ หรือการสร้างรายได้ให้กับประเทศ ทางออกของประเทศไทยในการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานจึงหนีไม่พ้นการต้องเร่งสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรม การวิจัย และการพัฒนาที่จะเคลื่อนไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการอันจะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประเทศ

หากศึกษาบทเรียนจากประเทศที่เคยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจซบเซาที่สามารถพัฒนามาสู่ประเทศที่มีรายได้ต่อหัวสูงในอันดับต้นๆ ของโลกอย่างเช่น ฟินแลนด์ สวีเดน และสิงคโปร์ จะพบว่าทั้ง 3 ประเทศเหล่านี้ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วยนโยบายเศรษฐกิจความรู้ผ่านการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งสิ้น โดยโมเดลของฟินแลนด์และสวีเดน

THAILAND 4.0
ประเทศไทย
ในยุคที่ใช้นวัตกรรม

เน้นการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรม ขณะที่สิงคโปร์ให้ความสำคัญอย่างมากกับการปฏิรูปการศึกษาและมุ่งเน้นให้ประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา หรือเรียกว่า Brain Center ซึ่งสิ่งสำคัญที่ได้จากประสบการณ์ของ 3 ประเทศนี้ คือ นโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นการลงทุนในทุนมนุษย์ ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งหากหาความสัมพันธ์ของความรู้ที่สะท้อนจากดัชนีเศรษฐกิจความรู้โดยธนาคารโลกที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2556 กับรายได้ต่อหัวในปีเดียวกัน จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีดัชนีเศรษฐกิจความรู้อยู่ในระดับสูงจะมีรายได้ต่อหัวสูง แปลว่าการเติบโตของเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการนำความรู้ไปขับเคลื่อนเศรษฐกิจนั่นเอง

นโยบายรัฐบาลที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0 มีที่มาจากการพัฒนาองค์ความรู้และการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนไปตามระยะเวลาของการพัฒนาประเทศ ตามที่ได้มีการให้นิยามว่าประเทศไทย 1.0 คือประเทศไทยในยุคเกษตรกรรม ประเทศไทย 2.0 คือประเทศไทยในยุคอุตสาหกรรมเบา ประเทศไทย 3.0 คือประเทศไทยในยุคอุตสาหกรรมหนัก และประเทศไทย 4.0 คือประเทศไทยในยุคที่ใช้นวัตกรรม ในแต่ละยุคที่เกิดการพัฒนาจะมีปัจจัยสำคัญคือ องค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและการใช้นวัตกรรมในการเปลี่ยนแปลงทุกยุค จุดเน้นหลักของประเทศไทย 4.0 จึงต้องการขับเคลื่อนคนไทยด้วยนวัตกรรม ซึ่งหากพูดถึงนวัตกรรม ปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่จะไปสู่การสร้างนวัตกรรมคือ **"ความรู้"** หรือสมองและสติปัญญาของคนที่ต้องมีความคิดผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน

อ้างอิง: Asian Development Bank (2016), United Nations Population Division (2015), สถาบันอนาคตไทยศึกษา (2557)

KNOWLEDGE MANAGEMENT

การจัดการความรู้ สู่สังคมแห่งการเรียนรู้

การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต้องอาศัยการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยบทบาทรัฐควรครอบคลุมตั้งแต่การผลิต เผยแพร่ และต่อยอดองค์ความรู้ผ่านโครงสร้างพื้นฐานและรูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพแรงงานและสรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

การจะนำความรู้ไปต่อยอดเพื่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยกระดับศักยภาพคนให้พัฒนา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ในระยะยาวนั้น กระบวนการเรียนรู้จะต้องเกิดขึ้นจากการจัดการข้อมูลที่มีอยู่อย่างมหาศาล และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก โดยองค์ประกอบของการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญคือ

• เป็นสังคมที่มีการรวบรวมข้อมูล จัดระเบียบ และใช้ข้อมูลจากทั้งที่มีการจัดเก็บและไม่มีการจัดเก็บให้ได้มากที่สุดจากแหล่งต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กร

• เป็นสังคมที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ชัดเจนขึ้น และแพร่กระจายได้มากขึ้น

• เป็นสังคมที่มีการจัดการข้อมูลและเครื่องมือที่เคลื่อนที่ได้ ด้วยระบบงานที่ทำงานอยู่บนอุปกรณ์พกพา เช่น สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน

• เป็นสังคมที่มีข้อมูลชัดเจนขึ้นด้วยระบบดิจิทัลที่อธิบายได้ครบถ้วนมากขึ้น ส่งเสริมการสร้างความคิดใหม่ๆ โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ และข้อมูลเป็นปัจจุบันสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงมากขึ้น ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บ วิเคราะห์ และกระจายไปได้รวดเร็วกว่าเดิม มีความแม่นยำครบถ้วน มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจแบบฉับพลันมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2549 ธนาคารโลกได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจความรู้ไว้ว่า เศรษฐกิจความรู้เป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้ในการสร้าง เผยแพร่ และนำความรู้ไปใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ จุดเปลี่ยนผ่านที่ประสบความสำเร็จในการก้าวสู่เศรษฐกิจความรู้มีองค์ประกอบที่เปรียบเสมือนเสาหลักอยู่ 4 เสาสำคัญ ได้แก่

• นโยบายการจัดสรรทรัพยากร

• การยกระดับแรงงาน

• ประสิทธิผลของระบบนวัตกรรม

• โครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยและเพียงพอ

นโยบายการจัดสรรทรัพยากร

เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ การใช้และเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีอยู่เพื่อให้เกิดความคิดในการต่อยอดองค์ความรู้ออกไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การยกระดับแรงงาน

ที่มีทักษะและมีการศึกษาเพื่อให้สามารถใช้ทักษะในการสร้างหรือใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลของระบบนวัตกรรม

หน่วยธุรกิจ ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัย ที่ปรึกษา และองค์กรต่างๆ ที่สามารถพัฒนาองค์ความรู้สู่ระดับโลก และใช้ความรู้นั้นตามความต้องการของท้องถิ่น

โครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยและเพียงพอ

ที่สามารถเอื้อต่อการสื่อสาร การเผยแพร่ และกระบวนการพัฒนาข้อมูลข่าวสารและความรู้

จากเสาหลักทั้ง 4 เสานี้จะเห็นว่าภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะที่รัฐควรจะต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการมุ่งสู่เป้าประสงค์ในการเป็นประเทศที่เข้าสู่เศรษฐกิจความรู้ที่สำคัญ คือ

- ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการองค์ความรู้
- เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงองค์ความรู้ให้กับคนทุกระดับ ทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง
- กระตุ้นให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปขยายผลสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นได้
- ส่งเสริมให้เกิดการนำงานวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมไปสร้างรายได้เชิงพาณิชย์
- สนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายและกลไกการเชื่อมโยงสังคมการเรียนรู้

อ้างอิงจาก: World Bank (2005)

CAPITAL RETHINK

ทบทวนต้นทุนประเทศไทย

เศรษฐกิจความรู้ → การเพิ่มมูลค่าด้วยความคิดสร้างสรรค์ → คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การขับเคลื่อน "**เศรษฐกิจความรู้**" ที่ใช้ประโยชน์จากทุนมนุษย์หรือพูดง่ายๆ คือสมองของคนในการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญา แทนการใช้ปัจจัยการผลิตทางกายภาพอย่างที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสัดส่วนของทุนต่อแรงงาน เปรียบเสมือนการวางรากฐานด้านคนอันเป็นจุดอ่อนของประเทศ ประเทศพัฒนาแล้วอย่างไต้หวันและเกาหลีใต้ล้วนแต่เป็นเศรษฐกิจความรู้ที่สำเร็จในการพลิกโฉมจากการพึ่งพาอุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปสู่อุตสาหกรรมหนักที่ใช้ทักษะความรู้สูงด้วยการลงทุน ธนาคารโลกได้วิเคราะห์ตั้งแต่หลังวิกฤตต้มยำกุ้งว่า ไทยอ่อนแอเรื่องเศรษฐกิจความรู้ โดยเฉพาะทักษะและความสามารถทางเทคโนโลยี แต่เมื่อเวลาล่วงเลยมา 20 ปี เราทำอะไรกันอยู่? น่าจะถึงเวลาอีกครั้งที่ภาครัฐต้องกลับมาทบทวนการกำหนดบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนสู่เศรษฐกิจความรู้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมเสียที

นโยบายอย่างเศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจสีเขียว ล้วนเป็นวิธีการที่มุ่งให้ประเทศกลับมาเติบโตอย่างมีคุณภาพและก้าวพ้น "กับดักรายได้ปานกลาง" ที่พึ่งพาทุนมนุษย์เป็นสำคัญ และหาก "เสาเข็ม" นี้ไม่แข็งแรง คงยากนักที่เศรษฐกิจและสังคมไทยจะก้าวไปในทิศทางที่กำหนดไว้ ในทางกลับกัน เศรษฐกิจความรู้เองก็มีความหมายกว้างกว่าการยกระดับเทคโนโลยี เพราะครอบคลุมการเพิ่มมูลค่าด้วยวิธีการหรือเครื่องมืออื่นๆ เช่น การนำความคิดสร้างสรรค์ไปใช้เพื่อ (1) พัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่ๆ (2) ผลิตสินค้าหรือบริการเดิมด้วยวิธีใหม่ที่เพิ่มผลิตภาพ จากข้อ (1) และ (2) ชีวิตของทั้งผู้บริโภคและคนทำงานย่อมเปลี่ยนแปลงไปหรือกล่าวได้ว่าคนเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจความรู้

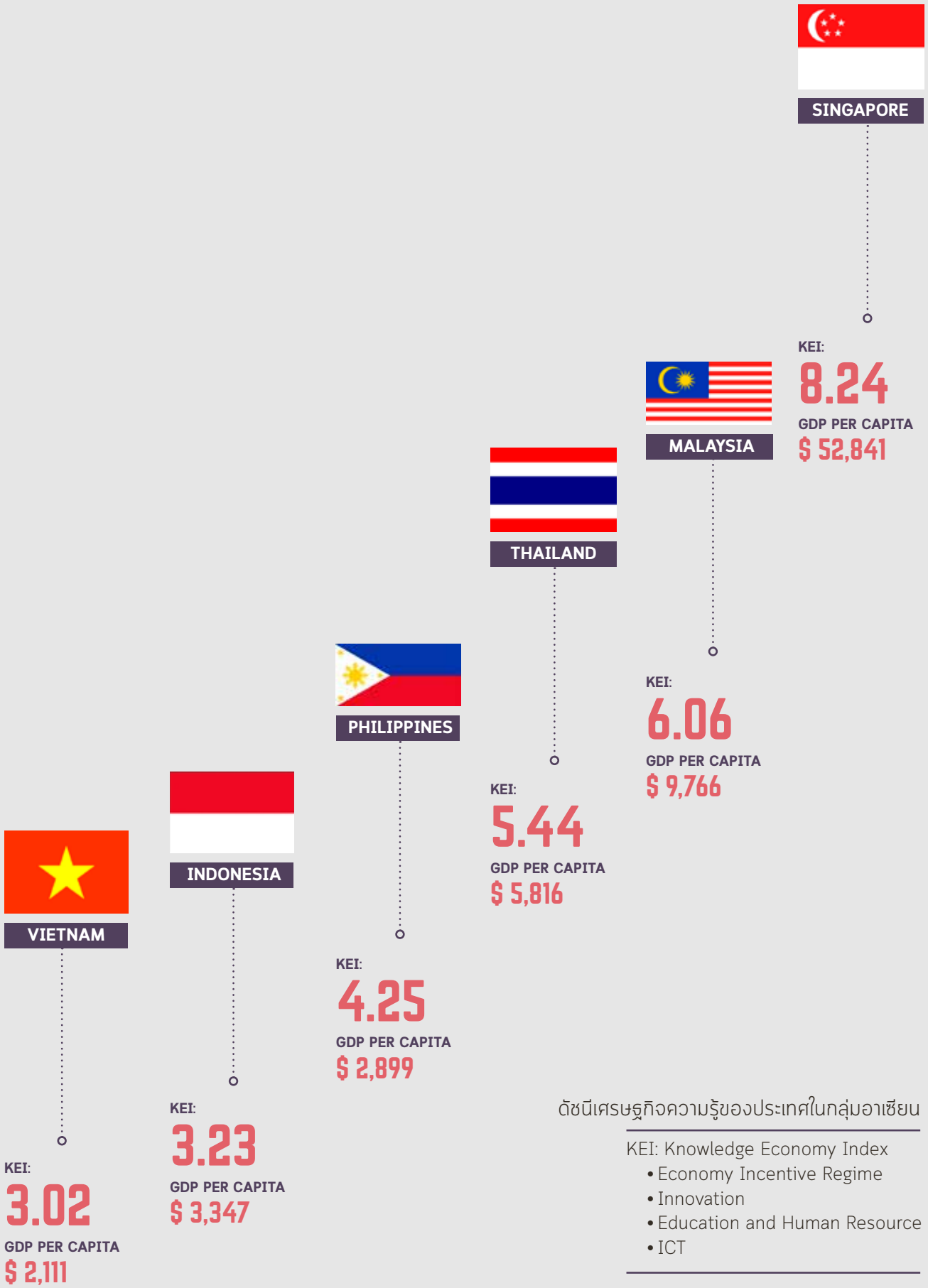

ดัชนีเศรษฐกิจความรู้ของประเทศในกลุ่มอาเซียน

KEI: Knowledge Economy Index
- Economy Incentive Regime
- Innovation
- Education and Human Resource
- ICT

อ้างอิงจาก: World Bank (2015)

NATIONAL KNOWLEDGE PARK
อุทยานการเรียนรู้ระดับชาติ

การพัฒนาเศรษฐกิจความรู้ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานที่เป็นกลไก
ในการยกระดับเศรษฐกิจให้เป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้
เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศได้อย่างยั่งยืน

ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ประชาชนในประเทศอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

การเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของประเทศในรูปแบบของอุทยานการเรียนรู้ระดับชาติที่ทันสมัยและให้บริการได้สอดคล้องกับพฤติกรรมและวิถีชีวิตของคนในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อให้เป็นพื้นที่เรียนรู้สาธารณะที่สามารถจัดบริการแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆได้อย่างทั่วถึง กว้างขวางและสามารถสนองตอบบริบทการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้ทันท่วงทีและ 4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจความรู้คือ

1 การพัฒนาทุนมนุษย์
ให้มีศักยภาพสูงผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในหรือนอกระบบอย่างสมดุล ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์

2 การสร้างและพัฒนาระบบนวัตกรรม
ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงองค์ความรู้และนวัตกรรมกับภาคการผลิต และการพัฒนาความร่วมมือของคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3 การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
ให้สามารถสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาให้กับผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การใช้นโยบายการแข่งขัน การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งทุน และการใช้มาตรการภาษีที่จูงใจและเป็นธรรม

4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ อาทิ ระบบเครือข่ายดิจิทัล ระบบคมนาคมขนส่ง และโครงสร้างพื้นฐานทางการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ พื้นที่เรียนรู้สาธารณะ พื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบ่มเพาะ พื้นที่ในการแสดงออกซึ่งศักยภาพและผลงาน รวมถึงพื้นที่พบปะระหว่างผู้สร้างสรรค์ ผู้ประกอบการ และผู้ลงทุน

รัฐบาลหลายๆ ประเทศได้สนับสนุนการรวมกลุ่มขององค์ประกอบเศรษฐกิจความรู้อย่างจริงจัง เช่น Liverpool Knowledge Quarter, Dubai Knowledge Village หรือ Knowledge Economy Institute ที่สะท้อนให้เห็นว่าการเชื่อมองค์ประกอบของเศรษฐกิจความรู้ให้เป็นคลัสเตอร์หรือเครือข่ายระหว่างภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาครัฐ และภาคประชาชนนั้นสำคัญต่อบริบทของไทยในการสร้างอุทยานการเรียนรู้ระดับชาติ เพื่อผลักดันไปสู่เป้าหมายของเศรษฐกิจความรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

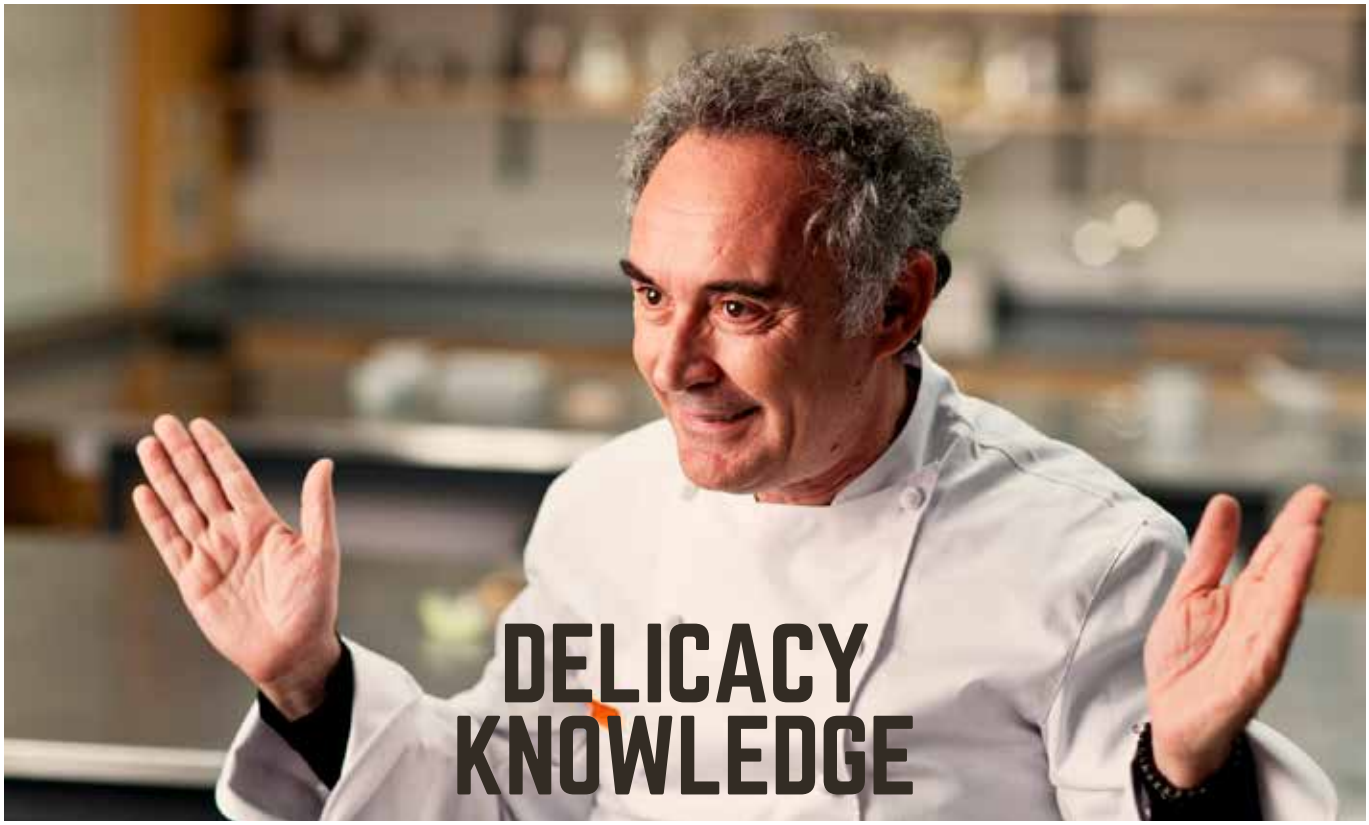

DELICACY KNOWLEDGE

ความสำเร็จทางอาชีพของ Ferran Adrià ได้รับการยืนยันในฐานะหัวหน้าเชฟและเจ้าของ El Bulli ซึ่งเป็นภัตตาคารระดับร้านมิชลิน 3 ดาวและเป็นร้านอาหารอันดับ 1 จากร้านอาหารที่ดีที่สุด 50 ร้านทั่วโลกในปีพ.ศ. 2545 และติดอันดับอย่างต่อเนื่องตลอด 5 ปี แต่สิ่งที่ทำให้เขาได้รับความสนใจจากคนทั่วโลกไม่ได้มาจากการสร้างสรรค์อาหาร แต่เป็นการเสิร์ฟความรู้ให้กับผู้คน

เส้นทางธุรกิจอาหารของเชฟชาวสเปน Ferran Adrià เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2523 ด้วยการเป็นพนักงานล้างจานที่โรงแรม Playafels ในเมือง Castelldefels และพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่องจนกลายมาเป็นผู้ช่วยหัวหน้าเชฟประจำโรงแรมที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอาหารสแปนิชแบบดั้งเดิมให้อย่างหมดเปลือก Ferran Adrià แสดงฝีมือในฐานะเชฟอย่างเต็มตัวครั้งแรกเมื่ออายุ 19 ปี เพราะถูกเกณฑ์เข้ากองทัพและได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พ่อครัว หลังปลดประจำการ เริ่มต้นอาชีพในเส้นทางสายอาหารด้วยการเป็นลูกมือในครัวที่ร้าน El Bulli และอีก 18 เดือนต่อมาก็พัฒนาความสามารถจนกลายเป็นหัวหน้าเชฟ

จุดเปลี่ยนสำคัญของชีวิต Ferran Adrià เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2537 เมื่อมีการขายหุ้นร้านอาหาร 20% ให้กับ Miquel Horta นักธุรกิจจากกลุ่ม Nenuco ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ในสเปน โดยนำเงินทุนประมาณ 28 ล้านบาทไปขยายร้าน ซึ่งการได้ Horta มาเป็นหุ้นส่วนช่วยให้ร้านเติบโตอย่างก้าวกระโดดและขยายฐานลูกค้าไปยังกลุ่มนักธุรกิจและนักการเมืองซึ่งช่วยให้คนทั่วโลกรู้จักกับความสามารถที่สร้างสรรค์และน่าทึ่งผ่านอาหารเมนูที่ให้บริการใน El Bulli ซึ่ง Ferran Adrià และทีมนำความรู้ด้าน Molecular Gastronomy มาพัฒนาและสร้างสรรค์อาหารภายใต้แนวคิด Deconstructive คือการนำอาหารที่เป็นที่นิยมทั้งหลายมาปรับเปลี่ยนซึ่งแก่นแท้โดยธรรมชาติของอาหารจะยังคงอยู่ แต่ลูกค้าจะรู้สึกได้ถึงอุณหภูมิ รสชาติ และรสสัมผัสที่ต่างไป ซึ่งเป็นแนวคิดที่สร้างความตื่นตะลึงและความพึงพอใจให้ลูกค้าอย่างมาก แต่ El Bulli เป็นร้านอาหารที่ไม่ใช่อยากใช้บริการตอนไหนก็ไปได้เพราะเปิดให้บริการแค่ 6 เดือนต่อปีคือตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายน-กลางเดือนธันวาคม ส่วนช่วงเวลาที่ปิดให้บริการ 6 เดือนนั้น ทีมงานต้องไปเตรียมอาหารสำหรับเวิร์คช็อปประจำปีที่ชื่อว่า El Bulli Taller ที่เมืองบาร์เซโลน่า

แม้ธุรกิจอาหารจะนำความสำเร็จมาให้อย่างท่วมท้นแต่ก็พ่วงความกดดันมหาศาลจากการแข่งขันอย่างดุเดือด สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ความสนุกสนานในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ลดทอนลง ในที่สุด Ferran Adrià ตัดสินใจปิดให้บริการร้านอาหารอย่างถาวรในปี พ.ศ. 2554 และเปิดตัวใหม่ในฐานะ "**ศูนย์บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์**" ซึ่งนำแนวคิดและประสบการณ์ที่เก็บเกี่ยวมาตลอดชีวิตการเป็นเชฟและผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมาเสิร์ฟความรู้ให้ผู้คนต่อไป

การพัฒนา เมืองสร้างสรรค์ จากฐานความรู้

โลกกำลังก้าวสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปแบบก้าวกระโดดเกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนอย่างกว้างขวางแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน การเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ส่วนหนึ่งคือการนำกระบวนการค้นคว้าวิจัยขั้นสูง การกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม รวมถึงการนำเอาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ในสาขาต่างๆ มาส่งต่อให้กับประชาชน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และนวัตกรรมต่างๆ โดยจะต้องช่วยขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ผ่านการพัฒนาพื้นที่ที่สามารถดึงดูดกิจกรรมสร้างสรรค์และการต่อยอดองค์ความรู้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารสารสนเทศ การพัฒนาต่อยอดทุนทางความรู้ การลดช่องว่างทางการเรียนรู้ของประชาชนในประเทศ และการพัฒนาระบบกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาและ

Yingge Aesthetics Hall

พิพิธภัณฑ์เซรามิกอิงเกอเดิมใช้ชื่อว่า
Taipei County Yingko Ceramics Museum
ต่อมาในปี ค.ศ. 2010 เมืองไทเปได้เปลี่ยนสถานะ
เป็นเขตเทศบาลพิเศษ พิพิธภัณฑ์จึงเปลี่ยนชื่อใหม่
เป็น New Taipei City Yingge Ceramics Museum

เผยแพร่องค์ความรู้ในวงกว้าง

การสร้างสิ่งแวดล้อมของเมืองให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ เพื่อช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และนวัตกรรมอย่างเต็มที่ จึงกลายเป็นยุทธศาสตร์ที่หลายๆ ประเทศเลือกใช้โดยเน้นการเข้าถึงและการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็น เพื่อยกระดับศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจของประเทศ ดังในตัวอย่างของประเทศสิงคโปร์ ที่ให้ความสำคัญกับการวางนโยบายที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารสร้างความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และดึงดูดผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีความสามารถ ให้เข้ามาใช้ประเทศสิงคโปร์เป็นฐานในการพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมและดำเนินธุรกิจ ซึ่งนำไปสู่การขับเคลื่อนประเทศให้เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ และการยกระดับมหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์ความเป็นเลิศในด้านการวิจัยพัฒนา รวมถึงการสร้างผู้ประกอบการในธุรกิจด้านเทคโนโลยี ซึ่งช่วยผลักดันประเทศสิงคโปร์ไปสู่การเป็นศูนย์กลางของนวัตกรรมในภูมิภาคเอเชีย

เขตอิงเกอ (Yingge) ทางตอนเหนือของประเทศไต้หวัน เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของการพัฒนาเมืองแห่งการสร้างสรรค์เพื่อตอบโจทย์การฟื้นฟูและการพัฒนาธุรกิจ เมื่อสถานการณ์การแข่งขันของโลกเปลี่ยนแปลงไป โดยการนำองค์ความรู้ วัฒนธรรมท้องถิ่นและความคิดสร้างสรรค์ มาผสมผสานกันให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างความรับรู้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการปรับตัวของธุรกิจในการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมา

ประยุกต์ใช้ เมืองอิงเกอเดิมเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงในการผลิตเครื่องปั้นดินเผามากว่า 200 ปี จนในช่วงปี พ.ศ. 2538 ที่ธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาชะลอตัวและประสบกับปัญหาการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า ปัญหาดังกล่าวได้นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนในการดำเนินโครงการและมาตรการต่างๆ อาทิ การจัดงาน Yingge Ceramics Festivals ในทุกปี ซึ่งเป็นที่รวมตัวของศิลปินและผู้สนใจทั้งในและต่างประเทศ เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอนวัตกรรมและผลงานที่มีเอกลักษณ์ของศิลปิน รวมถึงเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่พิพิธภัณฑ์และเชื่อมต่อกับย่านธุรกิจและสตูดิโอที่กระจายอยู่โดยรอบ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาเมืองและการพัฒนาธุรกิจไปพร้อมๆ กัน ผ่านการส่งเสริมความร่วมมือในและระหว่างประเทศ ระหว่างผู้ประกอบการ นักวิชาการ และศิลปิน ในการต่อยอดองค์ความรู้ พัฒนาทักษะ และพัฒนาธุรกิจ โดยมีการนำเอาเทคโนโลยี เทคนิคการออกแบบ และวัตถุดิบแบบใหม่ๆ เข้ามาใช้ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีรูปแบบและคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาด สำหรับส่วนของการพัฒนาเมืองนั้นจะเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ การรักษาศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ โดยมีการพัฒนาเมืองอย่างมีแบบแผนและให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นสำคัญ

Yingge Riverside Park

Yingge Ceramics Museum

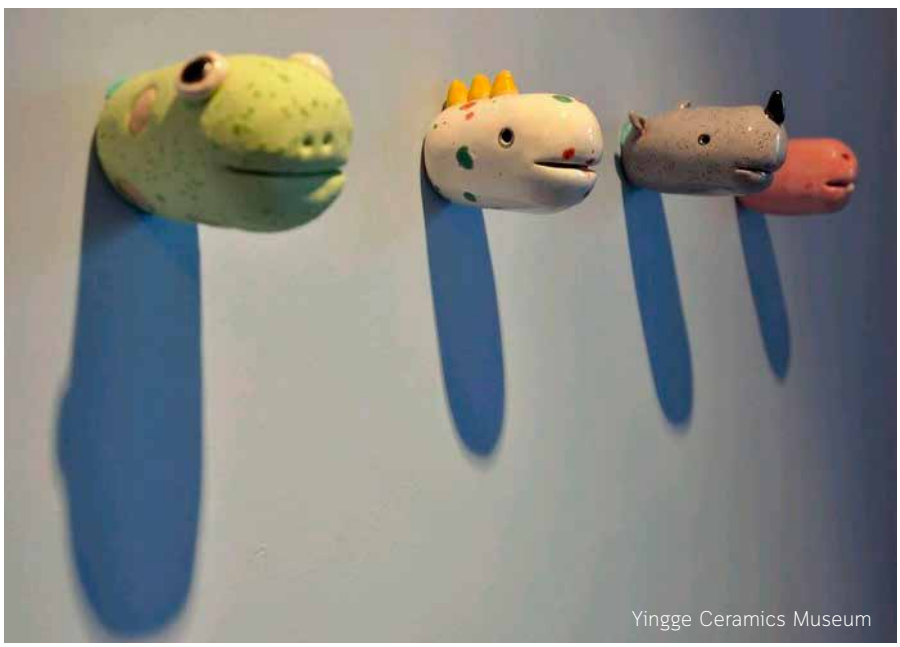
Yingge Ceramics Museum

เมื่อพิจารณากรณีศึกษาของเมืองอิงเกอ จะพบว่ามีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์ของจังหวัดลำปาง ที่เป็นแหล่งผลิตเครื่องเคลือบดินเผาคุณภาพที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยมากว่า 50 ปี ด้วยความได้เปรียบด้านภูมิปัญญาพื้นถิ่น แรงงานฝีมือ และการค้นพบแหล่งดินขาวซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตเซรามิก แม้จะมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายอุตสาหกรรมเซรามิกย่อยๆ เพื่อประโยชน์ในด้านการตลาด การออกแบบ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่ความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายต่างๆ ยังคงจำกัดวง และขาดความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมต้นน้ำ

เมืองลำปาง แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาของไทย ด้วยการพัฒนาจากภูมิปัญญาพื้นถิ่น จนเกิดเป็นชามตราไก่งานเซรามิกท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์

กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการสร้างความร่วมมือและร่วมใจของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนในการร่วมคิด ร่วมพัฒนา และร่วมหาทางออกอย่างยั่งยืน จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับอุตสาหกรรมเซรามิกและเมืองลำปางให้เป็นเมืองแห่งการสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และความคิดสร้างสรรค์มาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ และสร้างเมืองลำปางให้มีชีวิต โดยการเติมเต็มกิจกรรมและพื้นที่เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับอุตสาหกรรมเซรามิก การสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ และการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เป็นที่รับรู้ของคนในวงกว้างทั้งในและต่างประเทศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ นอกจากจะมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเผยแพร่องค์ความรู้การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในฐานะพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้ว ยังเป็นส่วนประกอบสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอีกด้วย การสร้างเมืองที่สามารถดึงดูดคนที่มีความสามารถเป็นแหล่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่เต็มไปด้วยการศึกษาวิจัยและกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการคิดนอกกรอบและการค้นหาตัวตน และที่สำคัญเป็นแหล่งบ่มเพาะธุรกิจสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยโอกาส แต่สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนซึ่งต้องเห็นความสำคัญของการร่วมคิดร่วมทำและการมีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ของประเทศ โดยเฉพาะในวันที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาด้วยก้าวย่างที่รวดเร็วและรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

Photo Credit: www.rtaiwanr.com, www.upload.wikimedia.org, www.facebook.com/YCMuseum, www.lampangcity.go.th, www.1000milesjourney.com, www.flickr.com/photos/ashishlin

ทำไมต้อง ความรู้กินได้

การทำมาหากินของพวกเราคนไทยเมื่อก่อนจะดูเรียบง่ายกว่าทุกวันนี้ เราแค่อาศัยธรรมชาติ แรงงานและสติปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวและสร้างรายได้ก็สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสบาย

สภาวการณ์ปัจจุบันทำให้การทำมาหากินยากลำบากยิ่งขึ้นเนื่องจากบริบทหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น ความรู้เรื่องการค้าขายของคนสมัยก่อนไม่สามารถนำมาใช้ได้ในระบบตลาดปัจจุบัน ทำให้ทุกคนพยายามมองหาตัวช่วยเพื่อก้าวข้ามอุปสรรคและความยากลำบากซึ่ง **ความรู้เป็นตัวเลือกสำคัญที่หลายพื้นที่นำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่**

ศูนย์ความรู้กินได้ โดยสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้คนไทยในแต่ละพื้นที่สามารถทำมาหากินโดยนำ **"ความรู้ที่สอดคล้องกับยุคสมัย" มาผนวกเข้ากับ "สินทรัพย์ท้องถิ่น"** ซึ่งเป็นต้นทุนของแต่ละพื้นที่ เช่น ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และวัตถุดิบต่างๆ นำมาพัฒนาเป็นสินค้าหรือบริการที่สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นได้อย่างแนบเนียนและมีเอกลักษณ์ โดยนำกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แต่ละพื้นที่ใน 3 รูปแบบ คือ 1) แหล่งเรียนรู้เพื่อการทำมาหากิน ในรูปแบบ **ศูนย์ความรู้กินได้** 2) องค์ความรู้เพื่อการทำมาหากินซึ่งหลายพื้นที่นิยมเรียกว่า **กล่องความรู้กินได้** และ 3) **นักจัดการความรู้** ซึ่งเป็นคนของแต่ละ ท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นหลายด้านเพื่อให้สามารถวิเคราะห์และพัฒนาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสม สำหรับคนในท้องถิ่นตนเองได้อย่างมีประสิทธิผล

ปัจจุบัน ศูนย์ความรู้กินได้ทำงานร่วมกับเครือข่ายในหลายจังหวัด เช่น เชียงใหม่ น่าน แม่ฮ่องสอน อุบลราชธานี มุกดาหาร และสมุทรสาคร ให้บริการความรู้ทำมาหากินหลากหลายอาชีพเพื่อให้คนไทยนำไปพัฒนา คุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้กับตนเองและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

HUMAN CAPITAL INFRASTRUCTURE

ประเทศไทยควรวางรากฐานทางปัญญาของสังคมไทย ด้วยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ ทั้งในด้านการยกระดับความรู้และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ผ่านแหล่งเรียนรู้รูปแบบต่างๆ การกำหนดกฎระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา การชี้นำเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายสำหรับอนาคต ฯลฯ เพื่อยกระดับองค์ความรู้ของคนไทยและต่อยอดไปสู่การเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการบนพื้นฐานของนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

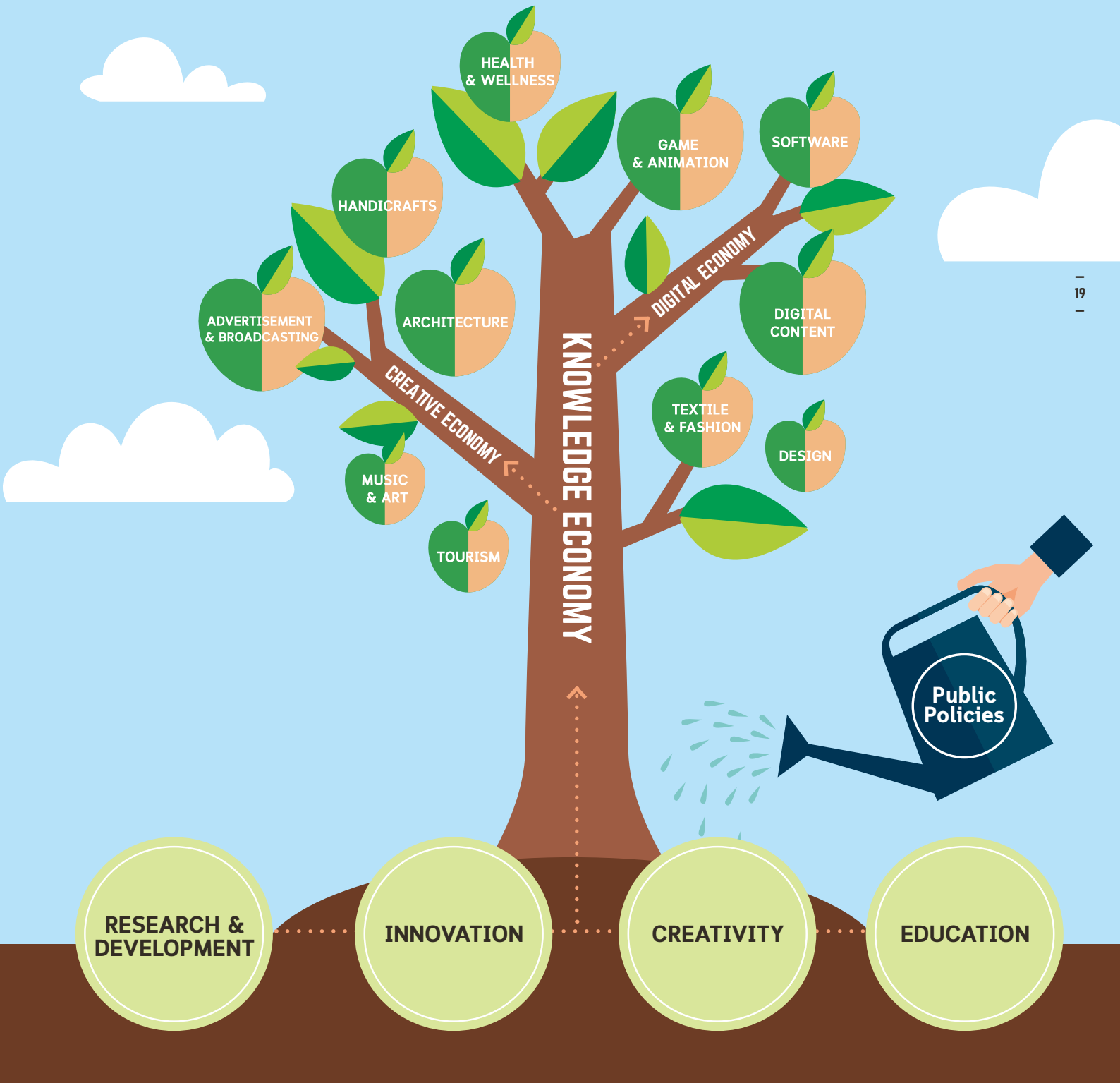

BBL มิติใหม่ แห่งการเรียนรู้สร้างสรรค์

การกระตุ้นให้ประชาชนในทุกช่วงวัยเห็นความจำเป็นของการแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ และปรับตัวอยู่ตลอดเวลา จะทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หรือแม้กระทั่งให้ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สมองของมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่า สามารถพัฒนาองค์ความรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างไม่มีขีดจำกัด และหากเราสามารถดูแลและจัดการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนอย่างเหมาะสม เพื่อให้สมองได้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเหมาะสมกับช่วงวัย ให้ทุกคนสามารถค้นพบความชอบความถนัดและสามารถพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม ก็จะช่วยให้ประเทศโดยรวมสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยเหตุนี้ ในช่วงเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา นักวิชาการด้านการเรียนรู้และนักประสาทวิทยาจำนวนมากจึงหันมาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองและทักษะที่เหมาะสมกับโครงสร้างและการทำงานของสมองของคนในแต่ละช่วงวัย หรือที่เราเรียกว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-Based Learning หรือ BBL)

ตามหลักการทางประสาทวิทยา สมองของเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาได้อย่างก้าวกระโดดหากได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม โดยเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เซลล์สมองจะถูกจัดเรียงตัวให้มีระเบียบมากขึ้น และส่วนที่ไม่ถูกใช้งานจะค่อยๆ ถูกริดทอน (Pruning) ออกไป ดังนั้นการปลูกฝังให้เด็กมีพัฒนาการและทักษะในทุกๆ ด้านอย่างสมดุลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะด้านร่างกาย ทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และทักษะด้านอารมณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนในการค้นพบตนเองและพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้และความเชี่ยวชาญไปตลอดชีวิต โดยเมื่อมนุษย์เรามีอายุเกินกว่า 20 ปี เซลล์สมองจะค่อยๆ ลดลง ดังนั้นการพัฒนาสมองให้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องได้รับการสนับสนุน แม้จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้วก็ตาม

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าวจึงดำเนินการศึกษาและพัฒนาต้นแบบองค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (BBL) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ของคนในทุกช่วงวัย

หลักการ BBL

1. สมองต้องการทั้งอาหารกายและอาหารใจ
2. สมองเรียนรู้ด้วยความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ
3. สมองเรียนรู้และจดจำได้ดีเมื่อสมองส่วนอารมณ์เปิด
4. สมองสามารถเรียนรู้ได้ทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ
5. สมองเรียนรู้จากของจริงไปหาสัญลักษณ์
6. สมองเรียนรู้ได้ดีผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กเล็ก วัยรุ่น คนวัยทำงาน และผู้สูงวัย ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านโครงสร้างและระบบการทำงาน อาทิ ในเด็กเล็ก สมองส่วนเหตุผลมีการพัฒนาช้ากว่าสมองส่วนอารมณ์ การเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์เพื่อให้เกิดความสนุกและมีความสุขจึงมีความสำคัญทั้งก่อนและระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้

ส่วนในกรณีของวัยรุ่น สมองส่วนอารมณ์มีการเจริญเติบโตเต็มที่ ในขณะที่สมองส่วนเหตุผลอยู่ระหว่างการพัฒนา รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นฮอร์โมน กลุ่มเพื่อน และสิ่งเร้าอื่นๆ ทำให้วัยรุ่นชอบความท้าทายและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ผู้จัดการเรียนรู้และผู้ปกครองจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้และการเลี้ยงดูได้อย่างเหมาะสม

ดังที่ได้กล่าวไว้ตอนต้นว่า ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุด เพราะการสร้างสรรค์นวัตกรรมและความเจริญอย่างไม่มีขีดจำกัดล้วนเกิดจากสมองมนุษย์ ซึ่งแตกต่างจากทรัพยากรธรรมชาติ เงิน ทุน เครื่องจักร และแรงงาน ที่มีแต่จะร่อยหรอลงไปทุกขณะ ดังนั้นการพัฒนาสมองให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้อย่างสมวัย ให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้เท่าทันสามารถเรียนรู้ปรับตัวและแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพพลเมืองของประเทศในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง เพื่อมุ่งพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมความรู้ในที่สุด

โลกแห่งการเรียนรู้ ไร้พรมแดน

แนวโน้มกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบโดยตรงกับวิถีชีวิตของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยงหลายมิติ เกิดการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรม โดยเฉพาะในยุคสังคมดิจิทัลที่ทำให้เราสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้จากปลายนิ้ว เปิดโลกแห่งการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา คนรุ่นใหม่ที่กำลังก้าวเข้ามามีบทบาทในตลาดแรงงานปัจจุบันมีพฤติกรรมและความคิดแตกต่างจากคนรุ่นก่อน ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตของคนในสังคมอย่างมาก

ท่ามกลางความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านดิจิทัล สถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการปรับหลักสูตรและวิธีการสอนที่เน้นการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง ความนิยมการเรียนรู้นอกระบบมีมากขึ้น ผู้คนมองหารูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้รวดเร็ว นอกจากนี้ยังเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สามารถตอบโจทย์และรองรับการใช้งานอย่างเหมาะสมของคนแต่ละกลุ่ม อาทิ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน คนในยุคนี้จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ทั้งในแง่การทำงานและใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ ครูอาจารย์ ผู้ประกอบการ ฯลฯ

พฤติกรรมการเรียนรู้ของคนเปลี่ยนไป

ความรู้ใหม่ๆ มากมายนอกห้องเรียน ทำให้ผู้คนในยุคนี้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ยิ่งทำให้ผู้คนเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตแทบตลอดเวลา โลกดิจิทัลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในปัจจุบัน

ระบบการศึกษาต้องปรับตัว

ความรู้ในทุกวันนี้มีมากมายและแสวงหาได้ง่ายขึ้น การเรียนรู้ในยุคนี้จึงไม่ใช่การเรียนเพื่อท่องจำ แต่เป็นเรียนเพื่อรู้ และรู้เพื่อนำไปใช้ต่อได้ สถาบันการศึกษาหลายแห่งจึงมีการปรับหลักสูตรและวิธีการสอนที่เน้นไปที่การเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง มีการบูรณาการสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน

ความนิยมการเรียนรู้นอกระบบมีมากขึ้น

ผู้คนมองหารูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้รวดเร็ว เลือกเรียนสิ่งที่ตนเองสนใจได้ทันที ระบบการเรียนรู้ทางออนไลน์เข้ามามีบทบาทมากขึ้นที่ทำให้สามารถเลือกเรียนรู้ได้ตามที่ตนเองสนใจ ภายใต้เวลา สถานที่ตามที่ตนเองสะดวก

รูปแบบการเรียนรู้ที่คนรุ่นใหม่สนใจ

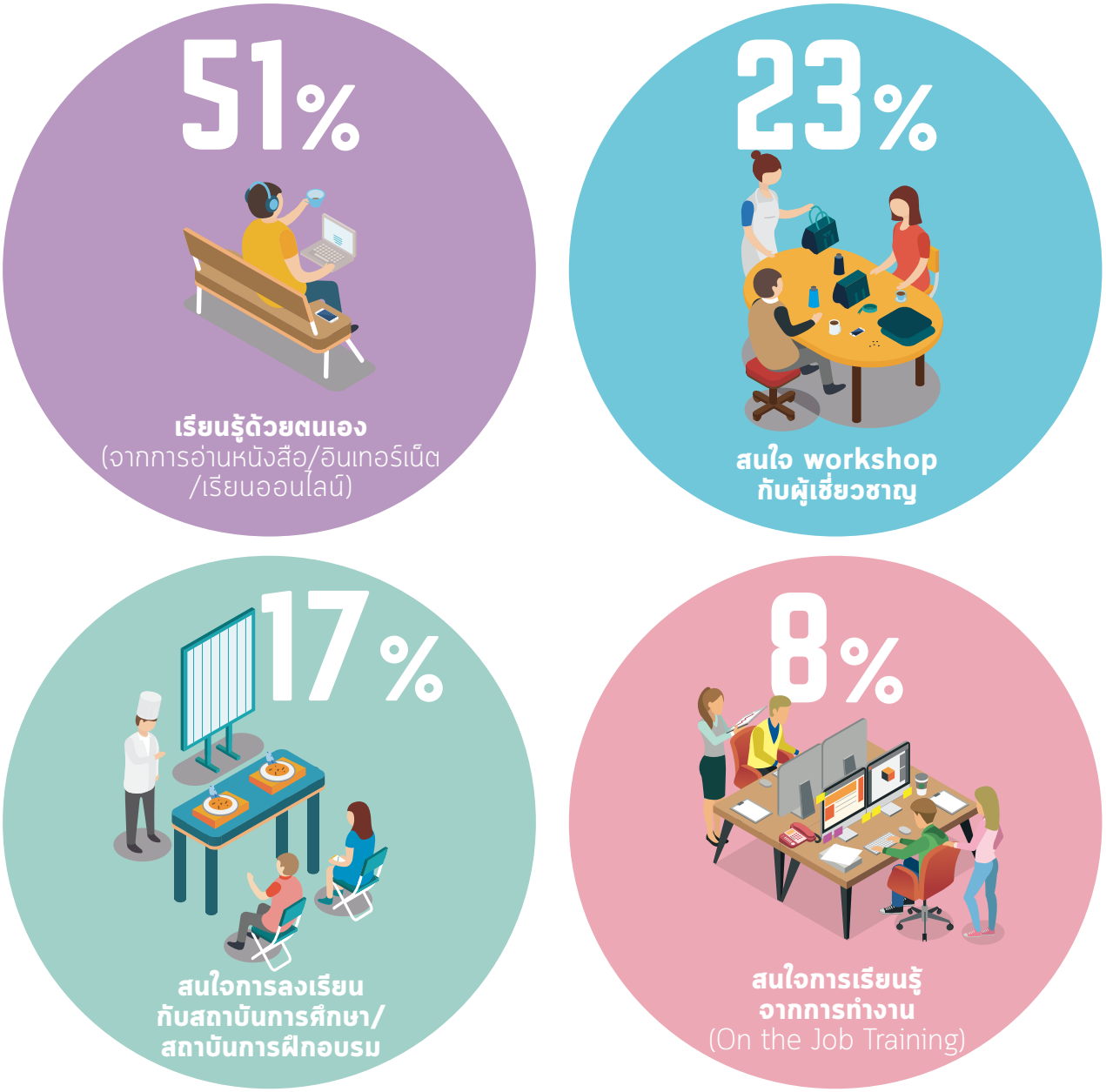

ผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ (OKMD, 2014)

การเกิดนวัตกรรม
การเรียนรู้ใหม่ๆ

ยุคนี้เป็นยุคแห่งการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้สามารถตอบโจทย์และรองรับการใช้งานอย่างเหมาะสม เอื้อให้คนทุกวัยเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวก อาทิ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน คลิปวิดีโอ E-book ฯลฯ ข้อมูลมากมายเหล่านี้จำเป็นต้องมีระบบจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้เรียนก็ต้องมีทักษะคัดกรอง แยกแยะ และเลือกใช้ให้เหมาะสม

ภาคธุรกิจและเอกชน
ร่วมพัฒนา

ปัจจุบันภาคธุรกิจได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนาคน พัฒนาบุคลากรของตน อาทิ การเปิดสถาบันการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้ตรงกับความต้องการของธุรกิจ เน้นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสและเรียนรู้กับรูปแบบการทำงานจริง

การปรับตัว
ของแต่ละสายอาชีพ

คนในยุคนี้จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ทั้งในแง่การทำงานและใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ ครูอาจารย์ ผู้ประกอบการ ฯลฯ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดอย่างรวดเร็วในยุคนี้

5 สิ่งเติมพลังสมอง

เมื่ออาณาจักรของความรู้นั้นกว้างไกลไม่สิ้นสุด
เราจึงไม่ควรหยุดเติมความรู้ รวมทั้งแสวงหาแรงบันดาลใจใหม่ๆ
ที่จะมากระตุ้นพลังความคิดสร้างสรรค์ให้เคลื่อนไหวอยู่เสมอ

Health Back to Basic

2 ปีที่ผ่านมา Bodyweight หรือการออกกำลังกายโดยใช้น้ำหนักของร่างกายทำหน้าที่แทนอุปกรณ์ต่างๆ ได้รับความนิยมอย่างมากในสหรัฐอเมริกา เองหันกลับมานิยมการเต้นรำแบบง่ายๆ โดยเฉพาะการเต้นซุมบ้า (Zumba) ซึ่งเป็นการเต้นแอโรบิกสไตล์ละติน ผสมผสานการระบำหน้าท้อง และการเต้นฮิพฮอพ นอกจากจะทำให้ร่างกายแข็งแรงแล้วยังสร้างความสนุกสนานด้วยจังหวะเพลงเร้าใจ ทำให้คนส่วนใหญ่มีความสุขกับการออกกำลังกายมากขึ้น ที่สำคัญคือช่วยกระตุ้นระบบเผาผลาญ โดยเผาผลาญไขมันได้มากถึง 300-1,000 กิโลแคลอรีต่อชั่วโมง อีกทั้งช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและกระชับสัดส่วนร่างกายอีกด้วย

หนังสือ The Digital Economy

ทำความรู้จักกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัลแบบเจาะลึก เพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่แค่เพียงสำหรับนโยบายระดับประเทศเท่านั้น แต่แนวคิดนี้กำลังส่งผลไปกับทุกธุรกิจทั้งขนาดเล็ก ขนาดย่อม แม้จะเป็นการทำนายปรากฏการณ์เกี่ยวกับรูปแบบเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ความน่าสนใจคือหนังสือเล่มนี้ถูกเขียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยเมื่อระยะเวลาผ่านมากว่า 20 ปี พบว่าสมมติฐานของผู้เขียนใกล้เคียงกับความจริงในปัจจุบันนี้ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการทำความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัลในทุกระดับ

www.dontapscott.com

นิตยสาร Offscreen

นิตยสารราย 3 เดือนจากเมืองเมลเบิร์น ออสเตรเลีย มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้คนในแวดวงการออกแบบเว็บไซต์และการพัฒนาแอปพลิเคชันว่าด้วยเรื่องราวเชิงลึกของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ทำงานกับอินเทอร์เน็ต และใช้เทคโนโลยีนี้ในการสร้างสรรค์ธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ พาไปสำรวจขั้นตอนกระบวนการในการทำงานของเว็บไซต์ชื่อดัง ที่มาที่ไปของแอปพลิเคชันสุดฮิต หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ผ่านบทสัมภาษณ์สุดเข้มข้น ไปจนถึงการถ่ายทอดเรื่องราวจากเจ้าของประสบการณ์โดยตรง สอดคล้องกับชื่อของนิตยสาร เพราะ Offscreen นั่นก็คือเรื่องที่อยู่นอกเหนือหน้าจอ นอกเขตแดนของโลกดิจิทัลนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นนิตยสารที่เลือกใช้กระดาษรีไซเคิล 100% เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาสิ่งแวดล้อมและสร้างความยั่งยืนให้กับโลกใบนี้อีกด้วย

www.offscreenmag.com

CUEME Underwear

ในโลกของอินเทอร์เน็ตที่ทุกสิ่งล้วนเป็นได้ นับตั้งแต่สมาร์ทวอช (Smart Watch) สมาร์ทชูส์ (Smart Shoes) หรือแม้กระทั่งสมาร์ทไบค์ (Smart Bike) ซึ่งสามารถสั่งการได้จากสมาร์ทโฟนเพียงเครื่องเดียว ล่าสุด CUEME คือ สมาร์ทอันเดอร์แวร์ (Smart Underwear) หรือชุดชั้นในสั่นได้ 1 ใน 10 ของ Innovations for Asian Citysumers จาก Trendwatching.com โดยสั่งผ่านแอปพลิเคชันในสมาร์ทโฟน เป็นอุปกรณ์บำบัดทางการแพทย์สำหรับคู่รักที่อยู่ห่างกันไกลกัน ซึ่งขณะนี้ได้เริ่มผลิตและจำหน่ายในราคาชุดละ 1,900 บาท ผ่านแคมเปญ Taobao Crowdfunding

Podcast Radiolab

หนึ่งในพอดแคสต์จาก Radiolab ที่บอกเล่าเนื้อหาที่น่าสนใจ เข้าใจยากให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน ดำเนินรายการโดย Jad Abumrad และทีมงาน ที่ร่วมกันออกแบบการนำเสนอด้วยการเลือกใช้ทั้งเสียงพูด เสียงเพลง และเสียงสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญในแวดวงวิทยาศาสตร์หมวดต่างๆ เพื่อให้สื่อสารได้อย่างเข้าใจภายใน 30 นาที โดยมีหัวข้อที่น่าสนใจทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของนักวิทยาศาสตร์ที่ส่งกล้องขึ้นไปบนฟ้าเพื่อลดอัตราการเกิดอาชญากรรมในเมือง หรืออธิบายเรื่องจุดตัดระหว่างชีวภาพกับวิศวกรรม จึงเป็นหนึ่งในพอดแคสต์ที่มีทั้งความเป็นวิทยาศาสตร์ ปรัชญา และความเป็นมนุษย์ที่คุ้มค่าต่อการฟังอย่างแน่นอน

www.radiolab.org/series/podcasts

Chiang Mai Design Week 2016 (CMDW)

Chiang Mai, Thailand

3-11 DEC 2016

เทศกาลที่บรรดานักออกแบบ ช่างฝีมือ ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ กลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในเมืองเชียงใหม่ ได้ร่วมกันจัดขึ้นเป็นโอกาสพิเศษในทุกปี เพื่อนำเสนอนวัตกรรมด้านงานออกแบบหรือโปรเจ็กต์ใหม่ๆ ที่น่าสนใจ ตลอดจนเพื่อเป็นพื้นที่ในการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองและความรู้ด้านการออกแบบ โดยมีนักออกแบบจากภูมิภาคอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศมาร่วมแบ่งปันประสบการณ์ จัดแสดงผลงาน และขยายช่องทางธุรกิจสร้างสรรค์ไปพร้อมกัน

www.tcdc.or.th

Learning Forward's 2016

Vancouver, Canada

3-7 DEC 2016

การจัดการประชุมประจำปีสำหรับนักการศึกษา ครูผู้สอน รวมทั้งผู้นำสถานศึกษาทั่วโลก ซึ่งปีนี้จัดขึ้นที่เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา โดยภายในงานได้มีการเชิญนักการศึกษาชื่อดังผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งโดดเด่นในการเรียนการสอนแต่ละด้านมาร่วมพูดคุยและบรรยายความรู้ต่างๆ นอกจากนั้นยังมีการร่วมกันค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ครูผู้สอนต้องเผชิญในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน โรงเรียน รวมทั้งในชีวิตประจำวัน การประชุมครั้งนี้จะเน้นการค้นหากลยุทธ์ที่ทรงพลังรวมทั้งนโยบาย เพื่อช่วยสร้างผู้นำที่ทรงประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษาทั่วโลก

www.learningforwardconference.org

ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาฟิน (แลนด์)

เชื่อหรือไม่ว่าเด็กไทยใช้เวลาเรียนหนังสือมากที่สุดชาติหนึ่งในโลก?
ถ้าไม่เชื่อ ลองนึกดูว่าแต่ละวันเราเห็นหน้าลูกกี่ชั่วโมง?
แล้วคนเรียนหนักคือผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต?

นอกจากเด็กไทยจะเรียนหนัก โดยนักเรียนชั้นประถมใช้เวลาในห้องเรียนเฉลี่ยมากกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปีแล้ว (เทียบกับแค่ 650 ชั่วโมงในฟินแลนด์) ภายใต้ภาวะการแข่งขันสูง เด็กที่เข้าออกโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นจาก 128,616 คนในปี พ.ศ. 2549 เป็น 209,350 คนในปีพ.ศ. 2556 แนวโน้มดังกล่าวย่อมส่งผลต่อทั้งสุขภาพกายของเยาวชน และสุขภาพจิตของเด็กและผู้ปกครอง

นโยบาย "**ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้**" อาจเป็นหนึ่งในแสงสว่างปลายอุโมงค์ด้วยเจตนาให้เยาวชนเรียนรู้ประสบการณ์และฝึกฝนทักษะที่พัฒนาได้จากการปฏิบัติ มากกว่าทฤษฎีหรือสมการต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการทำมาหากินได้ในอนาคต แต่เด็กเองอาจไม่มีแรงบันดาลใจเพียงพอต่อการค้นคว้าเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพราะมองว่าประเมินเป็นคะแนนไม่ได้ ดังนั้น ต้องอาศัยการชี้แนะ และการจัดรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม สนองต่อความต้องการอันหลากหลายของเด็กโดยครูกับผู้ปกครอง

สำหรับฟินแลนด์ที่ถือเป็นประเทศต้นแบบการจัดการศึกษาในยุโรปทางตอนเหนือนั้น Pasi Sahlberg อธิบายเอกลักษณ์ของระบบการศึกษาในบ้านเขาว่า ไม่เน้นการแข่งขันว่าใครเก่ง แต่ให้โอกาสการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องรื่นเริงที่ทั้งผู้เรียนผู้สอนต่างมีความสุข ที่กรุงเฮลซิงกิ ไม่มีใครรู้จักคำว่ากวดวิชา ไม่มีใครวิ่งเต้นหาโรงเรียนมีชื่อให้ลูกเพราะส่วนใหญ่พอใจส่งลูกเรียนใกล้บ้าน

ในมุมมองของ Pasi รูปแบบการเรียนการสอนควรปรับเปลี่ยนจากระบบของการแข่งขันเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ จากการกำหนดเนื้อหาและวิธีการโดยรัฐเป็นการกระจายอำนาจแก่บุคลากรทางการศึกษาให้บริหารจัดการเอง จากการยึดติดกับตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นการคิดค้นนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ จากการสร้างบรรยากาศทางการในห้องเรียนเป็นการถ่ายโอนองค์ความรู้อย่างเสรี จากการตั้งคำถามว่า "ใครเป็นศิลปินผู้วาดภาพนี้?" เป็น "ศิลปินต้องการสื่ออะไร?"

ถึงแม้ Pasi จะเตือนว่า ไม่ควรนำความสำเร็จของฟินแลนด์มาใช้เป็นพิมพ์เขียวสำหรับประเทศอื่นๆ เพราะเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาไม่แพ้กัน แต่บทเรียนสำคัญจากดินแดนผู้สร้าง Angry Birds คือ ถึงแม้ท่านจะเปลี่ยนระบบการศึกษาของไทยไม่ได้ในวันนี้ แต่สิ่งที่ทำได้ทันทีคือ การกระตุกต่อมคิดของลูก หลานคนรอบข้าง ด้วยการให้โอกาสเด็กและเยาวชนไทยเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตและพัฒนาศักยภาพที่ซ่อนอยู่ภายในจากแหล่งเรียนรู้สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา วัด หรือแม้แต่โลกออนไลน์ ซึ่งล้วนเป็นอาณาจักรอันกว้างใหญ่ที่มีผลต่อพัฒนาการสมองและการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์

บางทีที่ลูกหลานของเราต้องอดหลับอดนอนจนไม่มีเวลาคิดนอกกรอบ อาจเป็นเพราะความเข้าใจผิดว่าเกรดคือตัวชี้วัดของชีวิต เราอาจลืมไปว่าแหล่งเรียนรู้อีกแห่งที่ถูกลืมคือ "**บ้าน**" ... Pasi Sahlberg ไม่ใช่คนอื่นคนไกล เพราะพวกเราทั้งหลายเป็น Pasi ในบ้านของเราได้ทั้งนั้น!

พบกับ Pasi Sahlberg ผู้ทรงอิทธิพลด้านการศึกษา ที่จะพาคุณไปรู้จักกับระบบการศึกษาแบบฟินแลนด์ ที่เวลาเรียนน้อยลงแต่ผลลัพธ์มากขึ้นได้ในงาน OKMD Knowledge Festival 2016 ตอน มันส์สมอง ณ โรงละครเคแบงค์ สยามพิฆเนศ สยามสแควร์วัน วันที่ 10 ธันวาคม 2559 นี้

OKMD
OPPORTUNITY FOR ALL!

Dr.Pasi Sahlberg
ผู้ทรงอิทธิพลด้านการศึกษาโลก

สุรชัย พุฒิกุลางกูร
Illustrator อันดับ 1 ของโลก
โดยนิตยสาร Archive

ไผท ผดุงถิ่น
ผู้ก่อตั้ง builk.com ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านสตาร์ทอัพ อันดับต้นๆ ของประเทศ

เชฟเอียน
เชฟติดอันดับโลก
เจ้าของร้านอาหารไทยชื่อดังในนิวยอร์ก

มันส์สมอง

พื้นที่แห่งความรู้ในศตวรรษที่21

OKMD Knowledge Festival 2016

เสาร์ที่ 10 ธันวาคม 2559
ณ โรงละครเคแบงก์สยามพิฆเนศ

สำนักนายกรัฐมนตรี okmd TCDC TK park MU Discovery Museum

สมัครและดูรายละเอียดได้ที่ www.okmd.or.th และ www.facebook.com/okmdinspire